עין משפט נר מצוה

נח א מיי' פ"ב מהל' כלי המקדש הל' ח:
ב [מיי' שם הל' ט]:
נט ג מיי' שם הל' ז:
ס ד מיי' שם הל' ה:
סא ה מיי' פ"ד מהל' עבודת יוה"כ הל' א ופ"ב מהל' כלי המקדש הל"ג:
סב ו מיי' פ"ב מהל' כלי המקדש הל"ג:
סג ז טוש"ע א"ח סי' תרעג סעיף א:
סד ח מיי' פ"א מהל' כלי המקדש הל' ו:
סה ט י מיי' שם הל' י:

תורה אור השלם

1. וְהַקְּטֹרֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּמַתְכֻּנְתָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לְךָ לַיְיָ: שמות ל לז

2. וְלָקַח מְלֹא הַמַּחְתָּה גַּחֲלֵי אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי יְיָ וּמְלֹא חָפְנָיו קְטֹרֶת סַמִּים דַּקָּה וְהֵבִיא מִבֵּית לַפָּרֹכֶת: ויקרא טז יב

3. וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם: שמות ל לו

4. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה קַח לְךָ סַמִּים נָטָף וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה בַּד בְּבַד יִהְיֶה: שמות ל לד

5. הַבּוֹנֶה בַשָּׁמַיִם מַעֲלוֹתָו וַאֲגֻדָּתוֹ עַל אֶרֶץ יְסָדָהּ הַקֹּרֵא לְמֵי הַיָּם וַיִּשְׁפְּכֵם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ יְיָ שְׁמוֹ: עמוס ט ו

6. עַל בְּשַׂר אָדָם לֹא יִיסָךְ וּבְמַתְכֻּנְתּוֹ לֹא תַעֲשׂוּ כָּמֹהוּ קֹדֶשׁ הוּא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם: שמות ל לב

7. וְאַתֵּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם אֲנִי אֱלֹהֵיכֶם נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים: יחזקאל לד לא

8. וְנֶפֶשׁ אָדָם שִׁשָּׁה עָשָׂר אָלֶף וּמִכְסָם לַיְיָ שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים נָפֶשׁ: במדבר לא מ

9. וַאֲנִי לֹא אָחוּס עַל נִינְוֵה הָעִיר הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר יֶשׁ בָּהּ הַרְבֵּה מִשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה רִבּוֹ אָדָם אֲשֶׁר לֹא יָדַע בֵּין יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ וּבְהֵמָה רַבָּה: יונה ד יא

10. אִישׁ אֲשֶׁר יִרְקַח כָּמֹהוּ וַאֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל זָר וְנִכְרַת מֵעַמָּיו: שמות ל לג

מוסף רש"י

[illegible]

שיטה מקובצת

[illegible]

מסורת הש"ס

[illegible]

הגהות הב"ח

[illegible]

גליון הש"ס

[illegible]

רבינו גרשום

[illegible]

תנו רבנן (א) מותר הקטרת (א) אחת לששים או לשבעים שנה היו מפטמין אותה לחצאין לפיכך יחיד שפיטם לחצאין חייב דברי רבן שמעון בן גמליאל שאמר (ב) משום הסגן אבל שליש ורביע לא שמעתי וחכמים אומרים בכל יום מתקן במתכונתה והיה מכנים מסייע ליה לרבא (ג) דאמר רבא (ג) (שמן המשחה) שפטמו לחצאין (ג) חייב דכתיב והקטרת אשר תעשה כל שתעשה והא אפשר (ד) דעבדה פרס בשחרית ופרס בין הערבים ת"ר (ה) היו מחזירין אותה למכתשת פעמים בשנה בימות החמה פזורה שלא תתעפש בימות הגשמים צבורה כדי שלא תפוג ריחה וכשהוא שוחק אומר (ו) הדק היטב היטב הדק דברי אבא יוסי בן יוחנן ושלש מנין יתירין שמהן כ"ג מכניס מלא חפניו ביוה"כ (ז) נותן אותה למכתשת בערב יוה"כ ושוחקן יפה יפה כדי שתהא דקה מן הדקה כדתניא (ח) דקה מה ת"ל (ט) והלא כבר נאמר ושחקת ממנו הדק מה ת"ל דקה כדי שתהא דקה מן הדקה אמר מר כשהוא שוחק אומר היטב הדק הדק היטב מסייע ליה לר' יוחנן (ט) דאמר ר"י כשם שהדיבור רע ליין כך הדיבור יפה לבשמים א"ר יוחנן (י) י"א סממנין נאמרו לו למשה בסיני אמר רב הונא מאי קראה קח לך סמים תרי נטף ושחלת וחלבנה הא חמשה וסמים אחריני חמשה (יא) הא עשרה ולבונה זכה חד הא חד סרי ואימא סמים כלל נטף ושחלת וחלבנה פרט סמים חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש דבר שקיטר ועולה וריחו נודף אף כל דבר שקיטר ועולה וריחו נודף וכ"ת א"כ לכתוב (יב) קרא חד פרטא לאיי מיצרך צריכי דאי כתב נטף ה"א מין אילן אין אבל גידולי קרקע לא מש"ה כתב ושחלת ואי כתב ושחלת ה"א גידולי קרקע אין אבל מין אילן אימא לא משום הכי כתב נטף וחלבנה לגופיה אתא מפני שריחה רע א"כ (יג) מקח לך נפקא ליה ואימא סמים בתראי תרין נינהו כסמים קדמאי (יד) א"כ נכתוב סמים סמים בהדי הדדי (טו) וסוף נכתוב נטף ושחלת וחלבנה (טז) דבי רבי ישמעאל תני סמים כלל נטף שחלת וחלבנה פרט סמים חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש דבר שקיטר ועולה וריחו נודף אף כל דבר שקיטר ועולה וריחו נודף (יז) או אינו אלא כלל בכלל ראשון ופרט בפרט ראשון אמרת לאו הא אין לך עליך לדון בלשון אחרון אלא בלשון ראשון אמר מר או אינו אלא כלל בכלל ראשון ופרט בפרט ראשון אמרת לאו הא אין עליך לדון מאי קושיא הכי קא קשיא ליה (יח) סמים בתראי תרי כי סמים קדמאי תרין הדר ושני כדשנינן דא"כ נכתוב קרא סמים סמים נטף ושחלת וחלבנה ומאי פרט בפרט ראשון הכי קא קשיא ליה מיני אילנות ילפי מן נטף וגידולי קרקע ילפי משחלת ולילפי נמי מלבונה זכה (יט)(כ) דאייתי בחד צד דניתי דבר שריחו נודף ואע"פ שאין קוטר ועולה הדר אמר א"כ נכתוב קרא ללבונה זכה במיצעי (כא) ותילף מינה אי כתביה לבונה זכה במיצעי הויין תרי עשר אם כן נכתוב קרא (כ) לבונה זכה במיצעי וחלבנה לבסוף ריש לקיש אמר מגופה מה לשון קטרת דבר שקוטר ועולה א"ר חנא בר בזנא א"ר שמעון חסידא כל תענית שאין בה מפושעי ישראל אינה תענית שהרי חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סממני קטרת אביי אמר מהכא (כב) ואגודתו על ארץ יסדה: והסך בשמן המשחה: ת"ר הסך בשמן המשחה לבהמה וכלים פטור לעובדי כוכבים ולמתים פטור בשלמא בהמה וכלים דכתיב על בשר אדם לא ייסך ובהמה וכלים לאו אדם הוא מתים נמי פטור דכיון דמית ליה מת מיקרי ולאו אדם אלא עובדי כוכבים אמאי פטור הא אדם (כג) נינהו לאיי דכתיב ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם אתם קרויין אדם ואין העובדי כוכבים קרויין אדם והכתיב ונפש אדם ששה עשר אלף א"ל ההוא לאפוקי בהמה והכתיב ואני לא אחוס על נינוה (כד) וגו' ההוא לאפוקי בהמה ואיבעית אימא כדקתני תנא קמיה דר"א (כה) כל שישנו בסך ישנו בבל ייסך וכל שאינו בסך אינו בבל ייסך תניא אידך הסך בשמן המשחה לבהמה וכלים לעובדי כוכבים ומתים פטור למלכים ולכהנים (כו) ר"מ מחייב ור' יהודה פוטר וכמה (כז) יסוך ויהא חייב ר' מאיר אומר כל שהוא רבי יהודה אומר כזית והאמר ר"י פוטר כי פטר ר' יהודה גבי מלכים וכהנים גבי הדיוט מחייב (כח) ר"מ ור' יהודה במאי פליגי א"ר יוסף בהא פליגי ר"מ סבר (כט) על בשר אדם לא ייסך כתיב וכתיב ואשר יתן ממנו על זר מה סיכה כל שהוא אף נתינה כל שהוא (ל) ורבי יהודה סבר ילפינן נתינה דעל זר מנתינה דעלמא מה נתינה דעלמא כזית אף נתינה דעל זר כזית אבל סיכה למימשח מלכים וכהנים (לא) דברי הכל כל שהוא וא"ר יוסף במאי פליגי רבי מאיר ורבי יהודה גבי מלכים וכהנים ר"מ סבר ואשר יתן ממנו על זר כתיב ומלך וכהן השתא (לב) זרים נינהו ורבי יהודה סבר בעינן עד דאיכא זר מתחלתו ועד סופו ומלך וכהן מעיקרא לאו זרים הוו א"ר איקא בריה דרב אמי (לג) ואזדו לטעמייהו (לד) דתניא

בת

אחת (ד) **לששים או לשבעים שנה** גרסינן היו מפטמין אותה לחצאין. שלא היה צריך לפטם אלא חצי שיעור משום דמותר דששים או שבעים שנה סלקי לחצי שיעור הקטרת פעמים לששים פעמים לשבעים או סמוך להם לפי שאין כל המפיסים שוות: **לשליש ולרביע לא שמעתי.** (א) שהיו משהין המותר שמונים שנים או ק' או ק' שלא הוצרכו לפטם אלא שליש או רביע (ב) ויחיד נמי שפיטם שליש או רביע פטור: **במתכונתה.** לישנא דקרא (ג). אם היה רוצה לפטם הקטרת דבר יום ביומו עושה הילכך יחיד שלא פיטם אלא מנה חייב: (ה) אלאין דרכא לאו דוקא אלא כל דראוי להקטיר (ג): (ו) **בוררה.** מפוזרה: **היטב הדק הדק היטב.** הממונה אומר כן לשוחק: **דיבור רע ליין.** במסכת מנחות בפרק כל הקרבנות (דף פז.) וזרק (ד) הגיד(ו) של שמרים הגזבר הקיש שהגזבר מקיש בקנה למוליא היין ורומז לו (ה) וכלא דבור שרע (ו) הוא לנסכים ולא היה מדבר בפיו שהדבור רע ליין: **י"א סמנים.** ולעיל אחשבנו י"א צרי צפורן חלבנה ולבונה מר קליעה שבולת נרד כרכום הרי ח' קושט קנמון קילופה הרי י"א סממנים נאמרו לו למשה ולא נקטו אלא ד' וכל י"א דנפי (ט) ניתיב וגלבד שיהא קוטר ועולה כדדרשינן לקמן בכלל ופרט (ט) כדברי ר' ישמעאל: **ואימא סמים כלל.** כלומר מתוך דקרא לחושבנא אתא דילמא למידרש כלל ופרט [וכלל] לחוד הוא דאתא ולא למנין י"א: **קוטר.** שמתמר ועולה כמקל ולא יפליג לכאן ולכאן: **מין אילן.** דהוא צרי: **לגופה אתא.** לאשמועינן דאע"ג דריחיה רע משוין ליה לקטרת: **אם כן.** דבכלל ופרט וכלל לחוד בעי למידרשיה לא נכתוב קרא סמים אלא קח לך הוה משמע כלל אלא להכי נקט ברישא סמים וכתיב נמי קח לך למידרש כלל ופרט וכלל לקוטר ועולה כדלקמן ולמנין י"א: **דבי רבי ישמעאל.** נמי בעיא י"א מדקתני או אינו (י) כו' וליכא למידרשיה אלא כדדרש ליה ובעי קוטר ועולה: **כלל בכלל ראשון.** כולה מפרש לקמיה: **ויליף נמי מלבונה כו'.** והיינו דפריך או אינו אלא פרט אחרון דהיינו לבונה. בפרט ראשון (יא) מייתי נמי דדמי ליה ולמעוטי דבר (יב) [שאין] ריחו נודף ולא קוטר ועולה נאמרה (יג) כשאר פרטי קמאי דמייתי מאי דדמי ליה: **אם כן.** דכשאר פרטי מייתי ליה נכתביה במילעי בהדי שאר פרטי קמאי והיינו דקאמרס לאו: וקפריך ליה הש"ס הא לאו מילתא הוא דאי כתבה ללבונה בהדי שאר פרטי בין שני הכללות הויין תרי סרי כגון סמים כ' ונטף ושחלת וחלבנה ולבונה הרי ו' וסמים כנגדן הרי י"ב ולהכי לא כתבה בהדי פרט דלא תימא י"ב בעינן ולעולם גמר מיניה: **אם כן נכתביה במקום חלבנה.** דנשמע מיניה די"א הן ונשמע מיניה דאפילו אינו קוטר ועולה ונכתב חלבנה לבסוף דהא השתא מיהא לאו מידי גמרינן מיניה: **ואגודתו.** משמע שכולן כיחד או על ארץ יסדה: **לאפוקי בהמה.** משום דכתיב בהמה בההוא עניינא דלא סגי דלא קרי להו אדם: **כל שישנו בסך.** כל שהוא עובר כשהוא סך את עצמו או אחרים שמצוה שלא יסוך משמן המשחה לזר: **ישנו בכל ייסך.** מצווים אחרים עליו שלא לסוכו: **למלכים וכהנים.** גדולים לאחר שנמשחו: **מה סיכה כל שהוא.** דלא אשכחן שיעור בסיכה אף נתינה כל שהוא אף על גב דנתינה בעלמא כזית כדמפרש לקמן: **נתינה בעלמא כזית.** דגמרינן מנתינה דנותן לכהן את הקדש דכתיב ביה אכילה (ויקרא כב) ואיש כי יאכל קדש וכל אכילה כזית: **מעיקרא לאו זרים הם.** דהא נמשחו מתחלה:

תוספות [illegible]

[illegible]